

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060307

DOM
2015-12-22
Stockholm

Mål nr
F 7364-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolens dom 2015-07-20 i mål F 1155-15, se bilaga A

KLAGANDE

1. T L

2. E L A

Ombud för 1 och 2: J N

MOTPART

X

Ombud: H W

SAKEN

Klander av beslut fattade vid föreningsstämma 2015-02-12 med X

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fråga om klander av beslut om uttaxering under punkten 11 i protokollet från föreningsstämman.

Dok.Id 1245622

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

2. Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd avseende frågor som inte omfattas av punkt 1. Mark- och miljödomstolens avgörande står därför fast i dessa delar.

 3. Mark- och miljööverdomstolen avvisar yrkandet om klander av beslut om uttaxering.

 4. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandet om rättegångskostnader.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E L A och T L har yrkat fullt bifall till sin i mark- och miljödomstolen förda talan samt ersättning för sina rättegångskostnader vid Mark- och miljööverdomstolen. De har anfört i huvudsak följande gällande beslutet om uttaxering. Mark- och miljödomstolen har funnit att det inte är utrett att beslutet om uttaxering strider mot föreningens stadgar, mot lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) eller mot annan författning. De har mycket svårt att förstå mark- och miljödomstolens resonemang i denna del. Stämmans beslut om uttaxering har inte föregåtts av upprättande av en debiteringslängd som i enlighet med föreningens stadgar företetts delägarna i samband med kallelse till stämman. Dessa förhållanden är ostridiga mellan parterna. Parterna drar dock olika slutsatser av att SFL och stadgar inte följts. Föreningen anser att detta får till följd att beslut som går att klandra inte föreligger medan makarna L menar att de felaktigheter som föregått beslutet om utdebitering är sådana omständigheter som innebär att beslutet ska upphävas efter klander. Det är uppenbart att beslutet om uttaxering strider mot stadgarna och SFL. Endast genom att beslutet upphävs kan det förhindras att föreningen låter verkställa beslutet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd såvitt avser frågan om klander av beslutet om uttaxering och tar upp målet till omedelbart avgörande i denna del. I övriga delar saknas skäl för att ge prövningstillstånd.

Om en samfällighetsförenings medelsbehov inte täcks på annat sätt ska bidrag i pengar uttaxeras (40 § SFL). Om det inte föreskrivs annat i samfällighetsföreningens stadgar, uttaxeras medlemmarnas bidrag genom att styrelsen upprättar och på föreningsstämma lägger fram debiteringslängd (42 § första stycket SFL). I debiteringslängden anges det belopp som uttaxeras, vad som belöper på varje medlem och när betalning ska ske (42 § andra stycket SFL). Av § 13 tredje stycket i Xs stadgar framgår: ”Om stämma ska godkänna uttaxering ska styrelsen bereda

medlemmarna tillfälle att från det kallelseåtgärd vidtagits ta del av debiteringslängd, utvisande det belopp som ska uttaxeras, vad som belöper på varje medlem och när betalning ska ske. Före ordinarie stämma ska dessutom förvaltningsberättelse och revisionsberättelse för den avslutade räkenskapsperioden samt utgifts- och inkomststat finnas tillgänglig för granskning under samma tid.”

Mark- och miljööverdomstolen kan efter en genomgång av handlingarna i målet konstatera att beslutet om uttaxering inte har föregåtts av att styrelsen upprättat någon inkomst- eller utgiftsstat och att någon debiteringslängd inte heller har företetts i samband med kallelse till ordinarie föreningsstämma eller lagts fram vid senare tillfälle.

Eftersom en debiteringslängd inte upprättats har något bindande beslut om uttaxering inte fattats vid Xs årsstämma (se NJA 1989 s. 87). Det finns därför inte något beslut att klandra i denna del och E L-A och T Ls talan ska således avvisas. Deras yrkande om ersättning för rättegångskostnader ska mot denna bakgrund avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2016-01-19

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Anna Tiberg, tekniska rådet Jan Gustafsson samt hovrättsråden Eywor Helmenius, referent, och Åsa Marklund Andersson (deltar ej i frågan om prövningstillstånd).

Föredragande har varit Sara Bergdahl.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 4:1

DOM
2015-07-20
meddelad i
Växjö

Mål nr F 1155-15

KÄRANDE

1. T L

2. E L A

Ombud för båda: J N

SVARANDE

X

Ombud: H W

SAKEN

Klander av beslut fattade vid föreningsstämma 2015-02-12 med X

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår kärandenans yrkande om inhämtande av yttrande från Lantmäterimyndigheten.

2. Mark- och miljödomstolen upphäver beslutet fattat under punkten 14 i protokollet från föreningsstämman avseende ersättning för snöröjning.

Dok.Id 333316

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

3. Mark- och miljödomstolen lämnar kärandenas övriga yrkanden utan bifall.

4. T L och E L A ska ersätta samfällighetsföreningen för dess rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med 50 625 kr, varav 40 500 kr utgör ombudsarvode och 10 125 kr utgör lagstadgad mervärdesskatt. På ersättningsbeloppet ska utgå ränta enligt lag från den 20 juli 2015 till dess betalning sker.

YRKANDEN M.M.

T L och E L A har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver de beslut som har fattats vid föreningsstämma den 12 februari 2015 med X avseende dels kantskäring av vägen Ripe-Hannabad (punkt 11), dels att koppla samman vid bäcken Ripe-Hannabad med befintligt rör på fastigheten Y (punkt 11), dels uttaxering av bidrag i pengar från delägarna i vägen Ripe-Hannabad (punkt 11) och dels ersättning för snöröjning av vägen Ripe-Hannabad (punkt 14).

De har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen inhämtar yttrande från Lantmäterimyndigheten.

De har slutligen yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen.

X (Föreningen) har medgivit att beslutet rörande kostnad för snöröjning av vägen Ripe – Hannabad upphävs men har i övrigt bestritt kärandenas yrkanden.

Föreningen har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 26 mars 2015 lämnat ett av kärandena framställt yrkande om interimistiskt förordnande utan bifall.

UTVECKLING AV TALAN**T L och E L A**Bakgrund

Genom Lantmäterimyndighetens beslut den 21 mars 2013 bildades gemensamhets-anläggningen Z. Anläggningens ändamål är väg och vägen består av tre sektioner. Sektion 2 utgörs av väg till Hannabad, även kallad ”vägen Ripe-Hannabad”. Lantmäterimyndighetens anläggningsbeslut bifogas som bilaga 2 till

stämningsansökan. Anläggningen förvaltas av X för vilken stadgar antogs den 28 februari 2013. På en sträcka av ca 800 m har för anläggningen upplåtits utrymme på E L A och Ts (nedan makarna L) fastighet Y innebärande att deras fastighet gränsar till vägen på samma sträcka. Utmed denna vägsträcka har makarna L beteshagar som sedan lång tid är inhägnade med staket. Makarna L äger andel i gemensamhetsanläggningen vilket framgår av andelstalsberäkning.

Enligt anläggningsbeslutet har för anläggningen upplåtits det utrymme som den befintliga vägen upptar. Vägen får således enligt anläggningsbeslutet inte breddas. I bilaga 5 till stämningsansökan, som består av foton tagna på olika vägvsnitt utmed vägen Ripe-Hannabad, framgår den befintliga vägens bredd vid tidpunkten för anläggningsbeslutet och vägens nuvarande bredd på samma plats. Av bilderna framgår att en avsevärd breddning av vägen har ägt rum sedan bildandet av gemensamhetsanläggningen när anläggningen förvaltats av X.

Vid Xs stämma den 12 februari 2015 fattades flera beslut som strider mot lag, anläggningsbeslut och föreningens stadgar i enlighet med vad som redovisas nedan.

Beslut om kantskärning

Vid stämman diskuterades om bombering och kantskärning skulle utföras på vägen Ripe-Hannabad. Ett beslut fattades om bombering av vägen innebärande att vägen ges en valvformad lutning från mitten ut mot vägkanterna. Angående kantskärning fattades inte något beslut. Så har emellertid antecknats i stämmoprotokollet. Det är föreningsstämman som fattar beslut om föreningens angelägenheter. Då föreningsstämman inte fattat det aktuella beslutet strider vad som antecknats i protokollet mot lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter och ska upphävas.

Beslutet om kantskärning strider även mot anläggningsbeslutet. Enligt anläggningsbeslutet består anläggningen av den befintliga vägen. Enligt samma beslut är anläggningen redan utförd. Det betyder att en breddning av vägen inte är förenlig med

anläggningsbeslutet. Trots detta har såsom framgår av bilaga 5 till stämningsansökan vägen breddats innebärande att vägen nu är avsevärt mycket bredare än vid tidpunkten för anläggningsbeslutet. En kantskärning går till så att på vägen inväxande vegetation avlägsnas för att vägen ska behålla sin bredd. Vägen Ripe-Hannabad är redan bredare än vad som anges i anläggningsbeslutet. En kantskärning skulle innebära att arbetet utförs utanför den vägbredd som anges i anläggningsbeslutet och att vägen breddas ytterligare. Det är inte möjligt att genomföra en kantskärning av vägen på ett sådant sätt att det är förenligt med anläggningsbeslutet. Beslutet ska därför upphävas.

Beslut att koppla samman vägtrummor

På foto, bilaga 6 till stämningsansökan, syns de vägtrummor som föreningsstämman beslutat att koppla ihop. Vägtrumman som syns nederst i bild leder en bäck under vägen. Trumman överst i bild ligger utanför vägen på fastigheten Y. Den beslutade åtgärden med nedläggande av ytterligare trumma skulle innebära att anläggningen utökas jämfört med vad som anges i anläggningsbeslutet. Anläggningen är enligt anläggningsbeslutet redan utförd. En utökning är därför inte möjligt eller tillåtet utan ny anläggningsförrättning. Beslutet ska därför upphävas. Det kan i sammanhanget tilläggas att den synliga trumma som ligger under vägen är en förlängning av den ursprungliga trumman under vägen som tillkom i mars 2014 i samband med breddning av vägen och således även den är en otillåten utökning av anläggningen. Foton som visar den vid den tidpunkten utförda breddningen bifogas som bilaga 7 till stämningsansökan. Den utökningen är dock inte föremål för denna klandertalan.

En sammankoppling av trummorna skulle även kräva att åtgärder utförs på Y, utanför anläggningen vilket föreningsstämman inte äger besluta om. Även av den anledningen ska beslutet upphävas.

Beslut om uttaxering

Stämman har beslutat om uttaxering från delägarna. För att det ska vara möjligt måste styrelsen upprätta och på föreningsstämma framlägga en debiteringslängd.

Detta följer även av föreningens stadgar som dessutom kräver att debiteringslängd företes i samband med kallelse. Någon debiteringslängd har ej upprättats av föreningens styrelse. Beslutet om uttaxering ska därför upphävas. Även felaktiga beslut riskerar att verkställas mot Föreningens medlemmar. Så var fallet i rättsfallet NJA 1989 s 87 där den drabbade medlemmen tvingades driva målet till Högsta domstolen för att undgå samfällighetsföreningens krav som grundades på ett felaktigt beslut. För att undvika att Föreningen ställer krav enligt beslut om uttaxering mot Makarna L eller någon annan föreningsmedlem är det nödvändigt att beslutet upphävs.

Beslut om att betala ersättning för snöröjning

Stämman har beslutat att föreningen ska betala ersättning för snöröjning av vägen Ripe-Hannabad. Enligt anläggningsbeslutet ska vinterväghållning av denna väg inte ombesörjas av anläggningssamfälligheten. Föreningen har av denna anledning inte möjlighet att ådra sig kostnader för snöröjning varför beslutet ska upphävas.

Åberopad bevisning

Foton, bilaga 5, 6 och 7 till stämmansökan samt bilaga 1 till aktbilaga 18, till styrkande av

att vägen numera är bredare än vad som anges i anläggningsbeslutet varför en kantskärning inte kan utföras på ett sätt som är förenligt med anläggningsbeslutet samt att sammankoppling av trummor skulle innebära en utökning av anläggningen och omfatta åtgärder utanför anläggningen.

I frågan om stämmans beslut om kantskärning gör parterna olika tolkningar av anläggningsbeslutet och olika bedömning av frågan om en kantskärning innebär en breddning av vägen. Anläggningen bildades genom Lantmäterimyndighetens beslut den 21 mars 2013. Beslutande förrättningslantmätare torde ha kunskaper om förhållandena vid tidpunkten för anläggningsbeslutet och vad som i beslutet avsetts ifråga om vägens bredd m.m. som kan tjäna till ledning vid mark- och miljödomstolens bedömning av målet. Makarna L hemställer därför att mark- och miljödomstolen uppdrar åt Lantmäterimyndigheten att avge yttrande i denna fråga.

FöreningenKantskärning av vägen Ripe – Hannabad

I stämmningsansökan uppger kärandena helt korrekt att något beslut om kantskärning av vägen inte fattades vid stämman.

Det är endast föreningsstämmobeslut som kan överklagas enligt 53 § SFL. Något föreningsstämmans beslut finns inte att överklaga. Mot bakgrund härav ska i käromålet framställt yrkande rörande kantskärning ogillas.

Såsom det får uppfattas påstår käranden att det endast är föreningsstämma som äger rätt att besluta om kantskärning. Det är emellertid felaktigt, då kantskärning får anses vara en angelägenhet som styrelsen har att handha, 34 § SFL. Styrelsens eventuella beslut kan emellertid inte bli föremål för prövning i domstol. Om kärandens talan ska uppfattas så att föreningen borde ha fattat ett beslut är det föreningens mening att talan i så fall ska avvisas, då en sådan talan inte kan bli föremål för prövning i domstol.

För Z är upplåtet det utrymme som den befintliga vägen upptar på berörda fastigheter och samfällda vägar. Med väg avses vägbanan och övriga väganordningar såsom dike, slänt, trumma, vilket framgår av såväl anläggningsbeslutet som 46 § SFL. Vad avser vägbanan anges i anläggningsbeslutet att vägbanan ska ha en minsta bredd av tre meter. För vägen till Hannabad, för vilken sträcka käromålet avser, definieras vägområdet, enligt anläggningsbeslutet, av befintligt staket. Staketet utgörs av kärandens ”häststängsel” vilket framgår av kärandens bilder som är ingivna som bevisning.

Fråga är inte om att bredda väg i strid med ifrågavarande anläggningsbeslut, såsom kärandena hävdar. De bilder som käranden ingivit till styrkande av sitt påstående att vägen numera är bredare än vad som anges i anläggningsbeslutet anser föreningen inte kan läggas till grund för domstolens prövning.

Föreningen har svårt att förstå kärandens resonemang om att en kantskärning innebär att vägen breddas, föreningen vill hävda det motsatta.

Anläggningsbeslutet anger minsta vägbredd 3 meter. Det ligger i sakens natur att en vägbredd på en gammal enskild och samfälld väg, varom här är fråga, varierar inom ramen för upplåtet vägområde. Kantskärning som åtgärd är att hänföra till förnyelse och drift av anläggningen och äventyrar på intet sätt ändamålet med anläggningen.

Det är således föreningens mening att käranden inte har fog för sina påståenden, än mindre visat detsamma, att vägen, som befinner sig inom upplåtet vägområde, vare sig är eller har gjorts bredare än vad som följer av gällande anläggningsbeslut.

Beslutet om att koppla samman vägtrummor

På stämman uppkom, vilket framgår av protokollet, punkten 11, diskussion om att koppla samman vägtrumman vid bäcken Ripe-Hannabad med befintligt rör på kärandens fastighet Y. Bilaga 6 i kärandens bevisning visar på förhållandet; bildens korrekthet vitsordas av föreningen. Likaså är förhållandet i ord korrekt beskrivet av käranden vad avser det som på bilden ses.

En sammankoppling av de bägge trummorna hade käranden, vars trumma och fastighet ligger nedströms, liksom föreningen haft mycket att vinna på för att minimera risk för skador vid höga vattenflöden. Käranden, som närvarade vid föreningsstämman, riktade heller ingen invändning mot föreningens ambition att sammankoppla de bägge trummorna, annat än att påtala försiktighet då det finns el- och vattenledning i närheten; detta framgår av föreningsstämmoprotokollet.

Till den enskilda väghållarens ansvar ligger att ta hand om dagvatten till förmån för en väl dränerad vägkropp och god väghållning. Vægdiken, och trummor ingår i de anläggningar/væganordningar som hör till vägen och skötseln av dessa faller på väghållaren, i detta fall föreningen. Mycket sällan redovisas i anläggningsbeslut frågor om den vidare avrinningen från vägområdet till närmaste recipient, så är icke heller fallet i här förevarande fall.

Föreningen vill göra gällande att det faller inom ändamålet med gemensamhetsanläggningen att sörja för en god avledning av dagvattnet. Därför är föreningen berättigad att koppla här aktuell befintlig vägtrumma tillhörande föreningen till befintlig vägtrumma tillhörande käranden; så länge det föreligger en överenskommelse därom. Det kan således inte anses vara ändamåls främmande att besluta på det sätt som gjorts och att detta skulle kunna anses strida mot anläggningsbeslutet såsom käranden hävdar.

Föreningen är mer än väl medveten om att befintlig vägtrumma på kärandens fastighet Y inte ligger i föreningens vägområde för föreningen att förvalta. Därför har det i protokollet angetts särskilt att vägtrumman ligger på fastigheten Y.

Det ligger i sakens natur att någon förvaltningsåtgärd i här aktuellt avseende inte kan vidtas med mindre käranden såsom ägare av Y medger detta. Vid stämman förelåg enligt föreningen, vilket framgår av protokollet, ett sådant medgivande från käranden; genom stämningen föreligger rimligen inte ett sådant medgivande längre. Käranden har inte behövt inge en stämning för att anföra att man inte längre accepterar en sammankoppling av vägtrumorna. Mot bakgrund härav går beslutet självklart inte att verkställa och följaktligen finns i egentlig mening längre något föreningsstämmans beslut att överklaga för käranden då saken förfallit.

Beslut om uttaxering

Föreningens medelsbehov har under de två senaste decennierna kunnat täckas på annat sätt än genom uttaxering av medlemmarna.

Någon inkomst- och utgiftsstat har inte upprättats av styrelsen, än mindre har en sådan godkänts av föreningsstämman. Någon debiteringslängd har heller inte framlagts på stämman; allt enligt SFL. Mot bakgrund härav vill föreningen hävda att det inte föreligger något egentligt verkställbart beslut om uttaxering av medel från medlemmarna som går att överklaga. Om det kommer att bli aktuellt med en de facto uttaxering kommer styrelsen i behörig ordning att framlägga en debiteringslängd i

enlighet med 43 § SFL; om så krävs vid en extra föreningsstämma annars vid nästa ordinarie föreningsstämma. En annan möjlighet är att föreningen upptar ett lån.

Någon utdebitering har inte skett avseende några kostnader, och kommer heller inte att ske förrän en debiteringslängd varit framlagd för en föreningsstämma i behörig ordning.

Beslut om att betala ersättning för snöröjning

Det är korrekt som käranden anför att i målet aktuellt anläggningsbeslut - märkligt nog, då vägen används även vintertid - inte inbegriper vinterväghållning för väg till Hannabad.

Föreningens egentliga mening med sitt beslut i här aktuella avseende var att civilrättsligt komma överens om att skäligen och framöver betala för den snöröjning som en Alf S. ideellt utfört under alla år. Protokollet har dock inte kommit att utformas så.

Käranden som deltog på föreningsstämman riktade ingen invändning mot beslutet.

Vinterväghållning har, för aktuell vägsträcka, sköts genom en ideell insats och utan kostnad för föreningen. Till följd av käromålet lär nu vägen, fr.o.m. vintern 2015, inte komma att vinterväghållas överhuvudtaget.

DOMSKÄL

Klandertalan med stöd av stadgandet i 53 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, i fortsättningen SFL, ska grunda sig på att beslutet ej tillkommit i behörig ordning eller strider mot SFL eller annan författning eller mot stadgarna. Bestämmelsen tar uteslutande sikte på *beslut* som har fattats på en föreningsstämma. Någon möjlighet att med åberopande av bestämmelsen i 53 § SFL klandra innehållet i ett protokoll som förts vid en föreningsstämma föreligger således inte. Rättelse av innehållet i protokoll torde få ske i annan ordning än genom klandertalan enligt SFL.

Vad gäller frågan om kantskärning av vägen Ripe-Hannabad synes parterna helt överens om att något beslut om kantskärning av vägen inte fattades vid föreningsstämman. Eftersom något beslut i denna fråga inte har fattats vid stämman saknas förutsättningar för klander enligt 53 § SFL och käromålet ska därför ogillas i denna del.

Vid denna utgång saknas anledning att bifalla kändenas yrkande om att domstolen ska inhämta yttrande från Lantmäterimyndigheten i frågan om vägområdets omfattning.

Beslutet under punkten 14 i stämmoprotokollet beträffande ersättning för snöröjning strider mot vad som föreskrivits beträffande gemensamhetsanläggningens ändamål m.m. och Föreningen har medgivit kändenas yrkande att detta beslut ska upphävas. Käromålet ska därför bifallas i denna del.

Vad gäller övriga klandrade beslut, beslutet att koppla samman två vägtrummor samt beslutet om uttaxering, finner mark- och miljödomstolen det inte utrett att något av dessa beslut skulle stå i strid mot föreningens stadgar eller mot SFL eller annan författning. Käromålet ska därför ogillas även i dessa delar.

Vid denna utgång i huvudsaken ska kändena förpliktas att ersätta Föreningen för dess rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen. Anledning saknas att ifrågasätta skäligheten av det yrkade ersättningsbeloppet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 10 augusti 2015.

Jonny Boo

Mats Jansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jonny Boo, ordförande, och tekniska rådet Mats Jansson.